

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Előfizetés: Negyedévre	3 korona
Előfizetés: Félévre	5 " "
Előfizetés: Egy évre	10 " "

Felelős szerkesztő
Kudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Cászló József.

Egyesületi ára 4 fillér.
Helyi elosztás díj kifizetési:
Debrecen, Csapó-u 8. — Telefon

ROSTA.

Nem üres szólásmondás, a történelem ezer példával igazolta, hogy a magyar a világ első katorgája.

A magyar vitézség csodáiról ezer év története regél. Ez a vitézség mint Lehel kürtje, Botond bárdja, Isten ostora, Mátyás, fekete serege, Rákóczi fringája száz meg száz alakban villogott félelmesen egész Európa előtt.

És csodálatos, hogy az osztrák hadseregben nem akart tiszttal lenni a magyar. Mert ha vitézség ösztönének enged, meg kellett volna tagadnia a nyelvet.

Bezzeg most, hogy életbe lépett régi jogunk: a hadseregben a magyar tanítási nyelv, ennek elrendelése megtörte a magyar társadalom idegenkedését a katonai pályától. Most szinte tolong a magyar ifjuság a katonatiszti pályára.

A jelentkező magyar ifjak egy részét el kellett utasítani, mert nincs hely.

Az ebből a tanúság, hogy jól teszi a hadsereg, ha megbecsüli a magyar virtust. Mert a tiszt vitézséggel, a katonai hősiességgel nem ellenkezik ám a mi nemzeti szent regulánk, hogy: *hazádnak rendületlenül.*

* * *

Nagy a riadalom és mosolyog a megelégedés Budapesten, mivelhogy a rendőrség betiltott egy lóverseny fogadási irodát és ezen a nyomon bizonyosan a többi is üldözni fogja.

Én nem tudom, érdemese-e ennek örülni?

Hiszen a lóversenyeken a totalizátor azért tovább is működni fog. Vagyis szabadalommal, nyilvánosan fosztogatni fogják tovább a szegényeket, a kiskorúakat, a mások pénzének hűtlen kezelőit — magyar lötenyésztés szent nevében.

A ferbli, a makaó, a bigli, a rongé etnoir, a huszonegy tiltott szerencsejátékok.

De ezeknél százszor veszedelme-

sebb, fosztogatóbb, hazárdabb a lóverseny totalizátorja. Hát nem orcapiritó dolog, hogy míg amazokat tiltja üldözi a törvény: a totalizátoron százezreket szabad törvényesen lóvá tenni?

Lujzát üldözik... Lujzát nem üldözik... Ez járja a világ sajtójában jó egy hét óta már.

De már engedelmet kérek, ha üldözést emlegetünk, kit lehet, kit kellene üldözni a jelen esetben? Egyes egyedül azokat, akik egy védtelen asszonyt, egy szerencsétlen királyleányt gyenge elméjünek, betegnek nyilvánítottak és megfosztottak egyéni szabadságától, hogy rátehessek kezüket a vagyonára.

A népjog, a nép erkölcsi érzéke felháborodnék, ha egy mosogató leánnyal történnék ilyesmi.

Hát egy királyi vérből való nővel szabadon büntetlenül megtörténhet?

Ha egy gyenge elméjü, ha beteg Lujza hercegnő, mért nem gyógyították miéért őrizték börtönben mint bűnös rabot?

Végre is ha bolond valaki, abból nem az következik, hogy börtönbe vele.

Minálunk éppen megfordítva szokás. Ha valakit meg akarnak menteni a börtön szegényétől, hát hivatalosan bolonddá nyilvánítják.

A helyzet sulya.

— szept. 9.

Még csak a nyár végén vagyunk és máris mind ijesztebben hangzanak föl a panaszok, hogy az ideai gabona és takarmánytermés kedvezőtlen volta szükségét és drágaságot fog előidézni, amely önként érthetőleg a kisebb embereket, kisbirtokost, kisiparost, munkásosztályt fogja legérzekenyebben sújtani. Mi lesz hát majd még később, késő télen és kora tavasszal, amikor a mai készletek fölemésztésének, avagy — még mondani is rosszul esik — teljes hiányának időpontjához érke-zünk.

Reméljük, hogy a mai felfogás pesszimisztikusabb a valóságnál, de ez éppen nem ártalmas, mert legfőbb az eredményezheti, hogy talán takarékosabbak legyünk, mint a szükség parancsolja, ami mindenestre sokkal előnyösebb, mintha elbizakodva tulkéltekeznénk.

Egyénileg és társadalmilag tehát arra kell törekednünk, hogy takarékoskosságot soha sem lehet okunk megbánni.

Ami az államot illeti, az miként látjuk, szintén nem nézi tétlenül a helyzetet, amennyiben a kormány már eddig is nagyfontosságú intézkedéseket tett a gazdasági válságos helyzet következményeinek enyhítésére, állandóan éber figyelemmel kíséri a helyzet alakulását és szorgosan gyűjti annak megvilágítására szolgáló adatokat s nem szűnik meg a szükséges intézkedésekkel foglalkozni, így a most összeülő minisztertanács ismét alaposan foglalkozik amaz intézkedésekkel, amelyek a lehetőség határain belül való enyhítést célozzák.

Ez intézkedések mellett, amelyek persze csak pillanatnyi segítséget nyújthatnak, nem kevésbé fontosak azok, amelyeknek célja hazánkat ama helyzet hátránya alól emancipálni, hogy tulságosan a mezőgazdaságra vagyunk utalva s annak kedvezőtlen évi eredménye ugyszólván ledönt lábunkról. Ennek elensúlyozását csakis az ipari tevékenység fejlesztésében, gyarapodásában találhatjuk föl s azért elismeréssel kell ismét utalnunk a Tisza kormány programjának ama egészséges és üdvös pontjára, amely a mondott akciót tűzte ki célul.

Reméljük a Tisza kormány tett erejétől, hogy e téren az országot sikerekre fogja vezetni, a melyek erején az olyan helyzetnek sanyarúságait, mint az ideai évé, sokkal könnyebben fogja elviselni.

Iskolakönyvek

befoglalások, passepartoutok, dobozok stb. jutányos árban készülnek.

Antalfy Ferenc könyvkötő bődíszművesnél Piac-utca 31. városházzal szemben.

bekötését erős lencérna füzéssel olesó árban; valamint könyvtári és díszes könyvek bekötése, dísz albumok, vázlatkönyvek bőrvésettű, plüsch és selyem alkalmi ajándéktárgyak női kézimunka

— szeptember 9.

Közgazdasági tervek. A kereskedelemügyi minisztériumban a miniszter távolléte alatt is serény munka folyik. Különösen az iparfejlesztés ügyét szándékozik a miniszter erősen felkarolni s ennek érdekében nem esupán törvényeket hanem olyan alkotásokat is akar teremteni, amelyek a kereskedelmet is belevonják a magyar ipar szolgálatába. Ugyan csak a közel jövőben kerül reorganizáció alá az Államvasutak szervezete. A törvényhozás elé kívánja terjeszteni a balesetbiztosítási törvényjavaslatot, továbbá a már teljesen átdolgozott helyi érdekű vasúti törvényjavaslatot, valamint rendezni kívánja a levantei tengerhajózást. Még az őszi ülésszak alatt teljesíti a miniszter a Ház elé a szabadhajózásról szóló törvényjavaslatot. Reform. alá kerül a mértékhiteljesítési ügy, valamint az iparoktatás ügye is.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara szeptember hó 15-én, csütörtökön délután 3 és fél órakor székháza tanácstermében (Piac-utca 69. szám) rendszeres közgyűlést tart.

A napirend tárgyai:

1. Elnöki előterjesztések.
1. A keresk. minister ur elismerése.
2. Újabb ipari vándortanfolyamok a kamara területén.
3. A kamara ipari és kereskedelmi ösztöndíjai. (A közös biz. jelentése.)
4. Az államsegélyes iparok megvizsgálása.
5. Székházavató ünnep és orsz. kamarsai értekezlet Sopronban.
6. Ministeri rendeletek.
  - a) A kézilőfegyverek megvizsgálása.
  - b) A kereskedelmi utazók mintaböröndjei.
  - c) A Diesel motorok terjesztése.
  - d) A clearing és cheque-forgalom szabályozása.
  - e) Fürdőhelyek vasárnapi munkaszünete.

f) Az 1 frtos szüstpénz forgalma.
g) A biztosító intézetek kamarai illetéke.

7. A számvevő biz. jelentése a kamarai pánztár és illetékekezelés negyedéves vizsgálatáról.

8. dr. Rédei Rezső segédtitkár és dr. Rác Lajos fogalmazó véglegesítése.

9. Dr. Rác Lajos fogalmazó kérvénye katonai szolgálatától okából szabadságolás iránt.

10. Folyó ügyekről.

II. Titkári jelentés az ügyforgalomról.

III. Ministeri elintézkedések a kamara felterjesztéseire.

1. A debreceni ipari szakiskola ügye.

2. A végeladások kérdése.

3. A nyers szesz használata.

4. A kerékgyártó ipar helyzete.

5. Tanítási és tanulási segélyek.

6-15. Államsegélyek.

IV. A kamara 1905. évi költség-előirányzata.

V. Az ipartörvény revíziója.

VI. A vasárnapi munkaszüneti törvény revíziója.

VII. Törvénytervezet a szövetkezetekről.

VIII. A kender és lentermelés előmozdítása.

IX. Vásárok, vámok, helypénzek.

X. A törvényhatósági ipartanácsok ujjaszervezése.

XI. A tanonc- és segéd munkakiállítások országos szervezése. (Ker. min. 50132.)

XII. A kőműves- és ácsmesterek munkafelvállalása.

XIII. A női szabók iparigazolványa.

XIV. A cukorkakészítők iparjoga.

XV. Társ kamarák megkeresése.

1. Az ipari szeszgyárak száll. kedvezményei.

2. A látszerész-ipar képeztése.

3. A takarmányszállítási kedvezménynek a kereskedőkre leendő kiterjesztése.

4. A motorbenzin árbeli meghatározása.

5. Az önálló iparosak ált. választói joga.

XVI. Kérvények államsegély iránt.

XVII. A debreceni iparossegédek szakrajziskolájának kérelme a szokásos évi segély iránt.

XVIII. Indítványok.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Egyházmegyei közgyűlés. A debreceni ev. ref. egyházmegye tegnap kezdette meg őszi közgyűlését. Az egyháztanács-teremben az egyházmegye mintegy 150 tagja gyűlt össze. A gyűlést 9 órakor Davidházy János esperes elnök nyitotta meg. A képviselők megbízó leveleinek átvizsgálása után a távollevőket igazolták. Azután a mult gyűlés óta elhunyt egyházmegyei tagokat parentálták el. A halálozások által megüresedett helyekre, köztük a főgondnoki állásra a szavazatok beadásának határidejét november 1-re tűzték ki. Részvételük különösebben Nadányi Miklós elhunyt egyházmegyei gondnok családjával szemben ad kifejezést az egyházmegye. Nadányinak síremlékét állítanak, valamint az egyház két elhunyt nagy alapítójának, Basa Bálintnak és nejeének is. Az esperesi jelentés valamennyi tárgyát tudomásul vették. Ez év májusában Bárádon lelkesíti értekezlet volt, melyen elkészítették a zsinat elé terjesztendő törvénytervezetet. Ezt az egyházmegye magáévé tette és elhatározta, hogy kinyomatja és a presbitériumoknak megküldi. Tudomásul vették a megválasztott zsinati képviselők névsorát, majd a pénztári jelentéseket is. A pénztárkezelési díjat 100 koronával emelték. Atitatók, tanítói fizetésrendezési kérvények és felhívások tárgyalása után a közgyűlés véget ért.

A Magyar Szó válsága. A protestáns érdekek védelmére alakult Magyar Szó című fővárosi napilap válságba jutott. Erről tanuskodik a lapban megjelent következő felhívás: *Felhívás.* Mély tisztelettel felhívjuk a magyar protestáns egyházakat, hogy sziveskedjenek a Magyar Szó című napilapot tőlünk sürgősen átvenni. Mi megtettük a tőlünk telhetőt. Többet a tőlünk telhetőnél nem tehetünk. A lap átvételét annál is inkább kérjük és ajánljuk, mert így tetszés és legjobb belátás szerint lehet berendezkedni. És a lap átvételét adnál is inkább kérjük és ajánljuk, mert egy protestáns irányu lapra ebben az országban okvetlen szükség van.

Nemzeti hiűtlenség az irodalomban.

Irta Albert József.

Nyájas olvasóm! Volt-e részed valaha abban az élvezetben, hogy a Hölgyfutár, Divadbazár és más ily zengzetes című hölgylapok szines borítékján betűzött a Tiszaháta kis liba, a Mátra-aljai cinege és a többiek szellemes levelezését?

Ha volt, akkor olvashattad, hogy e bájos madárkák mély elragadtatással mesélnek egymásnak a Zsebkendő és legyező a rang és pénz. A hegység tündére és más e fajta regények tüneményes szépségeiről. S vaj ki ő, ez a felkapott szerző és merre van hazája? Megfelel rá a Singer és Wolfner könyvkiadóhivatala Budapest, Adorjány-ut 10. Ez Beniczky Bajza Lenke, a magyar Ohnet.

A kinek jeles író volt az apja s főispán a férje, nálunk nagyon hamar megteszik híres írónak. A regényirodalom terén pláne könnyen megy a dolog. Megvan hozzá a recept. Csak nagyon gaz-

dag emberekről kell írni, mint Balzac, Dumas és Ohnet, vagy a legfinomabb arisztokráciáról, mint Feuillet vagy Beniczky Bajza Lenke s a tiszaháti libák és a mátraaljai cinegék mindjárt rajonganak érte. — Csakhogy az említett nagynevű szerzők saját honuk társadalmát rajzolják, melyet alaposan ismernek; tájékozottak a pszichológiában; foglalkoztak korunk társadalmi, tudományos és erkölcsi problémáival, míg a magyar Ohnet-nél mindez hiányzik.

Alakjai dróton rángatott bábuk, a kik minden megokolás nélkül változtatják érzelmeiket és meggyőződéseiket; erkölcsi maximái körülbelül olyanformák, hogy grófoak születni jó, fejedelmek törvénytelen gyermekének néha még jobb; haza, vallás s más ideálok iránt soha még csak egyetlen hurját se hozza szívünknek rezgésbe; az előadás, nyelv pedig a szintelenség ne továbbja. S ime mert ez az író hölgy, a lovagias magyar nemzet megteszi magyar Ohnet nek. Tolnai Lajos, a ki Tompát lerántotta, nem győzte magasztalni; a képes lapok pedig

bemutatják arany tollal kezében íróasztala mellett. Hát ez mind hagyján! Minden közönségnek olyan írói vannak, a milyeneket megérdemel.

De a mit ez a magyar író, magyar írónak a gyermeke s magyar államférfinak a neje egyik kapós művében, a közvéleményben elkövet, az már mégis felháborító s teljességgel nem lehet szó nélkül hagyni. Unalomból olvastam el a nyáron. A meséje roppan együgyű. Felső-Ausztriában, Hernauban egy vén leány Engelberth Magdolna grófnő megharagszik az idősebb fiverére, Marcellre, mert mésalliancet kötött. Haragjában ott hagyja mindkét testvérét s apró hirdetés útján Holzwalze jogtanácsos ur gyámleányának, egy előkelő francia család ivadékának, La Croix kisasszonynak, hogy ugy mondjam, bevezetője lesz a finom társaságba.

Ez a két hölgy aztán hol összeölelkezik, hol gorombáskodik egymással. A közvélemény hol az egyiknek, hol a másiknak pártján áll. Végre is La Croix kisasszony megveszi a tönkrement En-

IRODALOM.

Japán Ország — második kiadásban.
A japán orosz háború szenzációs eseményei között éppen kapóra jő az a tipikus japán külsejű könyv, mely Japán-Ország cím alatt, Bródy Sándor előszavával immár második kiadásban kerül könyvpiacon. Ritka könyvnek jut osztályrészül ily nagy siker: pár hónap alatt tízezer példány fogyott el a Japán-Országból.

De a könyv meg is érdemelte dicső sikert, mert a felkelő nap birodalmát jobb kútfók után, szebb, eredetibb szövegekkel és színes mellékletekkel, aktuálisabb térképpel még nem mutatta be magyar munka a közönségnek.

A kiállításában is jellegzetesen japán könyv ugyanis láthatóan azt a célt szolgálja, hogy megismertesse az olvasót Japán életének, földjének, politikájának és társadalmának minden jelenségeivel, hogy így, míg egyrészt olvasás közben szinte beleléltük magunkat a japán életbe, másrészt biztosabb alapon ítélhetjük meg ez érdekes faj és ország mai élet-halál harcát és várható szerepét a jövőben. E célból érdekfeszítő és japán illusztrációk révén szinte beszédes fejezetekben mutatja be a mai Japánt s a japán hadsereget; elmondja Japán történetét a legrégibb idők óta; megvilágítja a japán földet, képzeletet és jellemet; ismerteti a japán irodalmat, színházat és képzőművészetét s általában az egész japán művelődést, valamint a vallást és bölcseletet; szemünk elé állítja a japán nők: a gésák és mousmek különös, tarka életét s a jellemző japán népszokásokat; gondolkodásmódjuk megismertetésére hű fordításban ad japán meséket és közmondásokat s végül, hogy a háború eseményeit jobban figyelemmel kísérhessük és megérthessük, csatolja a japán hadihajók sorozatának statisztikáját és Japán-Ország színes térképét. A második kiadás ára kötve 3 kor, füzve 2 korona, mely összeg előzetes beküldése után a kiadó (Pallas könyvkiadóhivatala, Budapest, V., Honvéd u. 10.) bérmentve küldi meg az érdekes újdonságot a megrendelőnek.

Tollhegyen.

— Pemzli és toll. — Életveszély az utcákon. — A kerékpáradó. — Becsüljük egymás mesteriségét. —

Képes levelező lapot kaptunk tegnap a *Debreceni Ujság* nyiltterében. Thieszen Arthur ur küldte. (Lakik Darabos utca 9. szám alatt, ahol mindenféle szobafestő és kárpitosmunkát jutányos áron elvállal.)

Feketeszinű kárpitok közé temeli a tollunk tisztességét, mert megmértük irni, hogy a kerékpározók szabadjára eresztve féktelenül nyargalnak az utcákon és így vagy ők ütik le a gyalogjáró emberiséget, vagy a kocsinjáró emberiség üti le őket.

Nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, ön érti a mesteriségét, remekül tud szobát festeni. Amelyik szoba falára ön ráteszi a kezét, ott derűs, jóleső, kellemes színt kap a szoba, úgy hogy érzi benne az ember, hogy szép az élet.

De ha a szoba lakója a derűszinű kárpitos falak közül kilép az utcára, akkor félti azt a szép életét. Rettegés fogja el, mert elől, hátul, oldalról, mindenfelől szilajul vágató kerékpárosok fenyegetik a legázolással.

Ön, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, bizonyosan nem gyalog jár, hanem kerékpáron, azért nem tudja ezt.

Önök, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, bizonyosan nincsenek kíséret nélkül iskolába járó kis gyermekei, különben átérezné azokat az aggodalmakat, amelyeket Debrecenben a szülők átéreznek a szabadon nyargaló kerékpározók miatt.

De ha gyalog járna is, és gyermekei is volnának, akkor is tartsa ön, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, a szobafestő ecsetet a kezében, amely önnel is, a magyar iparnak is becsületére válik, és ne vegye a tollat a kezébe, amelylyel csak tintafoltokat csinál a közjó kárpitján.

Mert, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, más a pemzli, más a toll!

Képzelve csak el, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, hogy nézne ki az a szoba, amelyet e sorok írója kárpitozna vagy pingálna!

* * *

A rendőrségnél is szükségesnek vélték végre a kerékpár súlyos megadóztatását. Nem azért, hogy a város ebből jövedelmet csináljon magának, hanem csupán csak azért, hogy korlátozva legyen a kerékpározás és megszűnjék az életveszély az utcákon.

Ebben az évben már számtalan gyalogjáró embert gázoltak le az utcákon kerékpározók. Hogy a Gondviselés ezért az áldozatokért éppen egy becsületes fodrásziparost szemelt ki bosszújára, azt mi is sajnáltuk. Az illető gyászoshalálú iparos haláláról is tisztelettel emlékezünk volna meg a megfelelő rovatban, ha az elhunytnak családja ezt kívánta volna. De nem kívánta, mert még gyászjelentést se küldött hozzánk. Családi hírekkel pedig nem tolakodunk.

Hanem ez a rovat nem család ügyeket, de közügyeket, művelődési és társadalmi kérdéseket szolgál, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur. És ha ön véletlenül felolvastatta volna magának egyszer a Madách Ember tragédiáját, hát ott meghallhatta volna azt, hogy ne számíton az egyén, ha közjóról van szó.

Ebben a rovatban pedig olyan toll ir, amelyre nem tapadt seha semmiféle önzés, haszonlesés, magánérdek vagy tisztességtelenség foltja.

Tartsa becsbe hát ön, nagyon tisztelt Thieszen ur, a toll tisztességét, hogy hosszúságú legyen a földön!

Valaminthogy a suszternek is legokosabb ha a lájsztni-nál marad, azonképpen maradjon ön is meg, nagyon tisztelt Thieszen Arthur ur, a szobafestés és kárpitozás becsületes és hasznos mesteriségénél, mert ön ahhoz ért.

De a közügyek szolgálatát a toll által hagyja csak azokra, akiknek meg ez a becsületes de háládatlan mesteriségük!

Maré.

gelberth család ősi birtokát, Hernaut, felajánlja a kezét az ifjabb fivérnek, Vipécének, a büszke Magdolna grófnő rájuk adja az áldást s tovább virul a magas osztrák arisztokrácia.

A tanulság belőle az, hogy az exclusiv társaság közvéleménye nagyon szigorú. De a nagy vagyonnak az is sok mindent megbocsát. Ez persze, egyike a jeles író szellemes máximáinak. Van azonban ennek a diszes kötésű regénynek egy szálnalmas, ügyefogyott mellékalakja is, egy született magyar magnás. Gróf Sarlóssy Tivadar. Ezt maga La Croix kisasszony lágy, olvadákony, csatlakozónak jellemzi, aki soha nem mond kellemetlenséget. De az író, mint földije, jobban ismeri, mert pár lappal utóbb megtudjuk, hogy Tivadar gróf a vagyonra, származásra, főleg pedig a társaságbeli közvéleményre nagy súlyt helyez.

Ha ez elfordul La Croix kisasszonytól, ő is elfordul, még az utcán sem veszi észre; viszont mikor a társaság jobb véleményre tér ő is újra látogatába készül. Mennyivel nemesebben viselkedik

a derék osztrák gróf, aki a fiatal leányt elhagyottságában felkeresi, lehetővé teszi neki legalább a vidéki úri körökbe való visszatérést: mikor pedig fordul a kocka s La Croix kisasszonyt újra ünneplik, ő marad szerény lemondással távol. Ugyan melyik tiszaháti kis liba vagy cinege nem ezt a gentleman választandó adandó alkalommal a magyar gróf helyett? Sőt lélektanilag nem valószínű-e, hogy ezek az ábrándos naiv lánykák azt kezdik hinni, mintha a szép jellemű úri emberek csak a Lajtán túl teremnének s szép lelkük számára a mi ifjaink vagy faragatlanok, vagy éppenséggel buták? Váltig türom a fejemet, nagyvási hóbor-e ez az író, vagy arra való számítás, hogy jeles kötésű regényét a bécsi piacon is forgalomba hozza?

Amennyire tudom, a világ minden jóravaló írója sovíniszta. Homerost valamennyi aesthetikus a legobjektivebb poétának mondja, de, tessék figyelemmel elolvasni, nem többször nyulnak-e nála is a trójai hősök hóna alá az istenek, míg a görög hős a maga emberségéből

is megáll a talpán. A nép megkövezné azt a mesélőt, aki az idegent különbnek tüntetné fel annál, aki az ő kebeléből származott. Mikora tanítványaimmal Toldit olvasom, azok Miklóssal együtt rázák ki a lelket a cseh vitézből s csak úgy ragyog a szemök a nemzeti büszkeségtől. Jókait hiába vádolják következetlenséggel, pszichológiai valószínűtlenséggel, a történeti események összetévesztésével, volt és marad a mi kedves írónk, mert van szíve, fantáziája s a mi fő, mindig és minden körülmények közt sovíniszta.

Velem már igen okos és tanult emberek arról is vitakoztak, hogy érvényes-e egyáltalán Aristotelesnek és nagynevű kritikus utódainak a költői műfajokról felállított szabályai? A lángelme nem köti magát műfajhoz, hanem ha kedve tartja, maga teremti újat. A mai eposz, a mai dráma bizony nem az, ami régen volt.

De minden nemzet íróját kötelezi egy tétel, az t. i., hogy a saját fajtát ne kisebbítse le.

H I R E K.

* **Erzsébet királyné emléke.** Hol nap lesz hatodik évfordulója annak, hogy Magyarország jóságos védőn gyalának, Erzsébet királynénak szívet egy emberbőrbe bujtatott vad állat gyilkos tördőfessel örökre elnémitotta. Alig siratott még meg jobban valakit ez a hűséges nemzet, mint fönkölt szellemű királynéját, Erzsébetet. Nem gyászolt még igazabban koronás királynét a magyar nép, mint őt. — Most is, évek multával mikor a gyászos emlékü nap újabb évfordulója következik, oda száll kegyeletünk emlékezése a kapucinusok bécsi sirboltjába s forró imánkat küldjük megdicsőült királynénk áldott szelleme elé.

* **Harminc éves találkozó.** Ezelőtt 30 esztendővel 69 ifju tett érettségét a debreceni kollégiumban. Telve reménységgel indultak életpályájukra, ki erre, ki arra, a sors szétszórta őket. Azonban a barátság 26-ot közülök összehozott. Van köztük 4 pap, 7 közigazgatási tisztviselő, 5 földbirtokos, 3 orvos, 3 ügyvéd, 1 katonatiszt és 3 egyéb foglalkozású. A 69-ből 23-en meghaltak, 21-en távol maradtak. A megjelenteket reggel 9 órakor fogadták a vármegyeháznál *Weszprémy Zoltán* vármegyei főjegyző, *Körner Adolf* városi tanácsnok és *Nagy Lajos dr.* a találkozó rendezői. A vizionlátás benső örömeinek őszinte kifejezése után elmentek mindannyian a főiskola oratóriumába, ahol *Bányay László* bagaméri esperes mondott meghatározó imát. Onnan a Nagyerdőre vonultak ki villásreggelire. Délben a csoportot lefényképezték mindnyájuk kedves emlékére a *Bika* udvarán. Onnan felvonultak az emeleti étterembe ebédre. A pompás étrend közben *Nagy Lajos dr.* meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. *Varga László* hajduböszörményi gör. kath. esperes az összejövetel rendezőt köszöntötte fel. *Geiger József dr.* a még életben levő két tanárukról *Tóth Józsefről* és *Nagy Elekről* emlékezett meg. *Bányay bagaméri* esperes indítványára elhatározták, hogy öt év múlva újra találkoznak. Ne hiányozzék egy se közülök!

Uj számosztályi főnök. A magyar államvasutak igazgatósága a debreceni üzletvezetőséghez számosztályi főnökké *Fellner Lajost*, a kolozsvári üzletvezetőség számosztályi helyettes főnökét nevezte ki.

* **Az első kerületi kapitányság.** A közigazgatási bizottság ülésén a polgármester rámutatott arra a képtelen helyzetre, hogy az első kerületi rendőrkapitányság egyetlen napidíjasból áll. A helyzet annyiban javult, hogy *Szentpéteri Ferencz* rendőrkapitány megszakitva szabadság idejét, tegnap hazaérkezett és átvette az elhagyott kapitányság vezetését.

* **Tanácskozások a kamaránál.** A kamara szeptember 15-én tartja első közgyűlését, melynek napirendje közérdekű tárgyakban rendkívül gazdag. Ezt megelőzőleg a különféle bizottságok és szakosztályok ülészenek. Az elnöki tanács *Szabó Kálmán* elnöklete alatt tegnap délután fél 4 órakor tartotta ülését, melyet a közös bizottság ülése köve-

vetett. A bizottság első sorban az 1905. évi költségvetéstartozást tárgyalta s egyhangulag elhatározta annak a közgyűlés elé leendő terjesztését. — Tárgyaltattak továbbá a beérkezett vásártartás iránti kérelmek s egyéb fontosabb, a közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyek. A kereskedelmi szakosztály ülése ma délután 5 órakor lesz. Az ipari szakosztály hétfőn délután tartja ülését. Tegnapelőtt a nyiregyházi kereskedők tartottak az ottani kamarai tanácsosok közbejöttével igen látogatott gyűlést, melyen résztvett a kamara titkára is, ki a szabolicsmegeyi ügyeket, ezek közül kiválólag a nyiregyházi vámezedés ügyét ismertette.

* **Az izraeliták újéve.** Az izr. hitközségi tagokat értesíti a hitközség előjárósága, hogy Szombaton és Vasárnap Uj év ünnepén a Deák Ferenc utcái izr. templomban az istentiszteletet következő időben fog tartatni: Péntek este 6 órakor, Szombaton reggel 6 órakor, d. u. 4 és este fél 7 órakor, vasárnap reggel 6 órakor és d. u. 4 órakor.

* **A kollégium megnyitása.** A debreceni ev. ref. kollegium összes tanszakain az 1904—1905. iskolai év ünnepélyes megnyitása ma délelőtt kilenc órakor lesz. Gyülekezés fél kilenc órakor a kis tanácsteremben (uj épület 1. emelet). Kilenc órakor ünnepélyes istentisztelet a nagytemplomban, a hol imádkozik *Csiky Lajos* theol. akad. tanár, főiskolai lelkész. Istentisztelet végeztével *Ozory István dr.* akadémiai igazgató a főiskolai hatóságokat és képviselőket a kis tanácsteremben a közös tanári kar részéről üdvözli és ezt követőleg székfoglalóját a díszteremben tartja meg.

* **A legénység szabadságolása.** A honvédelmi miniszterium a kiszolgált legénység szabadságolására vonatkozólag most rendeletet bocsátot ki, a melyben meghegyja, hogy a tartósan szabadságolt legénység az alosztály (század)-parancsnokságok által egyenkint és közvetlenül indítandó utnak. A szabadságolt legénység honossági községükig vagy választott szabadságolási (tartózkodási) helyig, ha ez nincs nagyobb távolságra honossági községüknél, minden esetben utiköltséggel látandó el. — Ha azonban a honossági község 40 kilométernél kisebb távolságra van, az utiköltség nem utalandó ki. Ha az utiköltséggel ellátott legénység nagyobb része a vasutat ugyanabban az irányban és nagyobb távolságra egyidejűleg használja, a csapáparancsnok belátásához képest a legénység egy altiszt vezetésével együttesen indítható utnak. Altisztek, őrzetők és honvédek, akiket egészségi tekintetből szabadságolnak, szintén az alosztály által, illetve, ha honvéd vagy katona kórház beteg állományához tartoznak, az illető kórház által egyenkint és közvetlenül igazítandók el. Ez a legénység a szabadságolás helyére való utazásuk idejére a hely távolságára való tekintet nélkül (külföldre való szabadságolásnál az ország határához legközelebb fekvő állomásig) utiköltséggel látandó el.

* **Népfölkelők jelentkezése.** A népfölkelők jelentkezése a jövő hóban lesz. Október 1-én az 1870., 69. és 68. évben, október 3-án az 1867., 66. évben, októ-

ber 4-én az 1865., 64. évben október 5-én az 1863. és 62. évben születetteknek kell jelentkezni a péterfai-utcai honvédlaktanyában.

* **Az italmérés korlátozása.** Az belügyminiszterhez utóbbi időben több törvényhatóság az iránt irt fel, hogy a vasárnapi munkaszünetet a koreszmákra és italmérésekre is teljes mértékben terjessze ki. A belügyminiszter most a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletében kijelenti, hogy az intézkedés a nagyközönség érdekébe is ütköznék s így kivihetetlen. Elrendeli azonban a belügyminiszter, hogy azon koreszmák és italmérések, melyek templomok és iskolák közelében vannak, istentiszteletek és körmenetek tartama alatt okvetlenül zárva tartandók.

* **A polgári fellelőmény kiváltása.** A városi tanács kihirdette, hogy a polgári fellelőményt 1904 október 1-től ki lehet váltani és 1905 február 15 ig el kell hordatni.

* **A Bocskay szoborra újabb adakoztak:** Ung vármegye 200 k, Pécs sz. kir. város 30 k, Rásó Gyula kir. tan. alispán 100 k, Cseh Gyula főszolgabíró Kézdivásárhely 2 k, 20 f., Lante Lajos 10 k, Soltész Farkas 30 k, Kéki Sándor 2 k, Geiger Sámuel 1 k, Spitzer Mór 1 k, Kun Ferenc Nándudvar 5, Rajk Imra Hajdudorog 10 k, Temesvár sz. kir. város 20 k, Kállay Ignác Földes 10 k, Nemes Zoltán főszolgabíró 20 k, Magi Elek szolgabíró 10 k, Csegeldy Miklós irnok 10 k, Török Gábor hivatalszolga 2, Stern Péter Téglás 10 k, Jászay Antal 5 k, Kovács Imre 5 k, Heves vármegye 100 k, Weszprémy Zoltán vm. főjegyző 100 k, összesen 683 k. 20 f., előbbi kimutatásban 33,647 k. 80 f., együtt 34,331 korona.

* **Debreceniek Szegeden.** A vendég-lősök kongresszusára Debrecenből számosan fognak Szegedre utazni. Eddig jelentkeztek: *Hauer Bertalan*, ipartárs. elnök, *Törő Imre* alelnök, *Szathmáry Zoltán* titkár, *Abrahám Dezső dr.* jogtanácsos, *Szavay Gyula* keresk. és iparkamarai titkár, *Benedek János* orsz. képviselő, *Németh András*, *Tóth János*, *Kemény János*, *Privitzer József* vendéglősök. — Debrecenből e hó 12-én kelnek utra. A kongresszus másnap lesz.

* **A községi adófizetés kiterjesztése.** Győr sz. kir. város közönsége pártolás végett elküldte Debrecennek a pénzügyminiszterhez intézett azon foliratát, melyben a községi adófizetés kiterjesztését kéri a község minden birtokosára és lakosára beleértve az eddig adómentességet élvező állami és törvényhatósági tisztviselőket, katonatiszteket, tanítókat stb. Ugyane foliratban a város törvényjavaslatot kér a házbér- és házosztályadó rendszer megváltoztatására, illetve egyseges rendszer létesítése tárgyában, még pedig úgy, hogy a magasabb osztály megszüntetésével minden város és község az alacsonyabb osztályba soroztassék. Debrecen város az októberi közgyűlésén fogja tárgyalni Győr város átiratát.

* **Szakosztályi ülés.** A kőművesek szakosztálya az iparosok tanácstermében tegnap délután négy órakor teljes ülést tartott.

* **Itt az ősz.** Az ember megdöbben annak tudatában, mily gyorsan mulik

az idő. Évek is gyorsan, hát még a napok és percek mily szédítő gyorsasággal űzik, kergetik egymást. Elszorul a szívünk, rá gondolván arra, hogy mily rövid az élet; mily sok munka várna rák az életben, de erőnk kicsiny s az idő rohan fejűk felett villám szárnyakon. Eltűnik, elmúlik minden a világon s a legjózanabb embert is ez a tudat kétérdővé, mélabussá, tépelődővé teszi. Ifjúkori barátságok, forrón szöve, egymásért dobogva, megsemmisülnek s az élet változóságai az anyészet lehelletét szórják szét mindenüvé. — Erre még inkább irt, tanít bennünket az ősz. Igen, itt az ősz, a sárguló, hulló levél, az elnémult madarak, a halvány nap sugar, mind csak a pusztulásra intenek. Szívünkben minden érzés felébred még egyszer: — ezért szerettem volna az életben? ezért rajongtam volna gyönyörökért? melyek engem boldoggá tettek? — E kételyünkben nincs kiigazítás, nincs válasz, csak egy; itt az ősz? Hogy mi jön ez uton, sejtjük, érezzük, mondjuk — mindannyian.

* **Erőhadnagy nem árendőrkapitány.** Brassóból kapott megbízható értesülés szerint *Kolner Arthur* volt debreceni erőhadnagy nem adta ki magát Szentpétery Ferenc debreceni rendőrkapitánynak és nem csinált nevében adósságokat. *Kolner* most is Brassóban tartózkodik. Aki a szélhámossgot elkövette, az nem ő volt.

* **A kamara költségelirányzata 1905-re.** A szeptember 15-iki kamarai közgyűlésnek egyik tárgya lesz a jövő évi költségvetés megállapítása is. Az elnökség nyomtatásban megküldötte a költségvetés tervezetét az összes kamarai tagoknak. A szétküldött költségvetés igen világos képet mutat a kamara háztartásáról s minden előirányzási adat mellett magyarázólag közli az 1904 év előirányzatának megfelelő adatait is. A többi adatok a következők, zárjelbe véve a folyó évi előirányzatot: Személyzeti kiadások 2200 kor. (22300), Nyugdíjbeutalások 3344 kor. (3344) Kamatok és törlesztések 9950 kor. (11400) Dologi kiadások 11250 kor. (9550). Beruházások 2000 kor. (1500). Szakoktatás, iparfejlesztés 11,200 kor. (11.700). A rendes szükséglet összege: 60,444 kor. (59,794). Bevételek összege: 60,500 kor. (57,315) A kamara a jövő évben is 3 és fél százalékos illetékkulcsot kíván alkalmazni, ami a legalacsonyabb kivetési kulcsok közé tartozik.

* **Kossuth-lakoma.** A debreceni függetlenségi kör f. évi szeptember hó 19-én Kossuth Lajos születésének évfordulóján, Törő Imre vendéglőjében társas vacsorát rendez. Külön meghívót uem bocsát ki az elnökség, hanem ezuton kéri fel a résztvenni szándékozókat, hogy a függetlenségi kör Csapó-utcai helyiségében kitett íven iratkozzanak fel, legkésőbb szeptember 18-ig. Egy teríték ára 3 korona.

* **Ah ugy? A.:** Igazán örvendek, hogy jól megy sora. De hát hogy van az, hogy most egyszerre többet keres a tollával, mint eddig?

B: Hát ugy, kérem szépen, hogy most nem novellákat írok, hanem...

A: Regényeket?

B: Nem. Cimszalagokat.

* **Kollegiumi tanulók.** A beiratások lassanként véget érnek. A diákecskák kik még most találkoznak a nagy iskola falával először, kíváncsian néznek a mai nap elébe. Ugyanis ma délelőtt lesz az évnnyitó istentiszteletök, azzal együtt az iskolai törvények felolvasása, tanrendírás és egyéb nevezetes dolgok a diákoknál, melyek iránt a nagyok is érdeklődnek. Itt közöljük az ev. ref. kollegiumba beiratkozott gimnáziumi tanulók számát. Az első osztályba 126, a másodikba 110, a harmadikba 131, a negyedikbe 102, az ötödikbe 77, a hatodikba 57, a hetedikbe 63, a nyolcadikba 49 tanuló iratkozott be. — Összesen 709-en.

* **Békéltetés.** Ma délután négy órakor az ipartestületen békéltető bizottsági ülés lesz, melyen *Vetössy Béla* rendőrfogalmazó elnököl.

* **Magyariek itthona.** Az ótátrafüredi dicső napok után babérokkal és pénzzel bőven ellátva hétfőn érkeznek vissza Debrecenbe a Magyar testvérek. Kedden a Hungáriában játszanak újra az ő debreceni közönségüknek. Ez egyuttal a Magyar banda negyedszázados fenállásának megünneplése lesz. Lelkes ovációk tehát nem fognak hiányozni.

* **Kossuth Ferenc Debrecenben.** A nagy betegségéből szerencsésen felépült függetlenségi pártvezér Milánóból levelet irt egyik helybeli hívéhez, hogy szeptember 25-én okvetlenül eljön Hajdunánásra a Kossuth-szobor leleplezéséhez, mely alkalmából Debrecenben is fog rövid ideig tartózkodni.

* **Marhasót minden kereskedő árulhat.** Az olcsó marhasót beszerzésére ad utasítást a pénzügyminiszter tegnap kiadott rendelete. A rendelet szerint a marhasót könnyebb beszerzhetése és a forgalom emelése céljából annak eladásával ugynevezett bejelentett marhasóárusok nyílt üzleti helyiségben szabadon foglalkozhatnak, de tartozik az illető a szándékát az illetékes kir. pénzügyigazgatóságnál előzetesen bejelenteni. A kir. pénzügyigazgatóság a marhasó árulását csak oly egyéneknek tiltja meg, kik csempészet vagy más pénzügyi kihágás miatt már büntetve voltak. A jelenleg működő só-nagyáruházaiban szintén árusítható marhasó.

* **A diákok utcsája.** A diákok nagy vakációjában igazán kihalt volt a Darabos utca. Elnémultak a hegedűk, a zongorák a kollegiumban és a diákok lakásaiban. Csalfa szemmel nem pillantottak a kollegium emeletére az arra járó-kelő lányok. Eltakarodott a Darabos utcai diák korzó. Az arra lakók sejtelmes félelemmel jártak esténként a szinte kihalt s pár nappal, héttel vagy hónapokkal előbb diákoktól homasegő népes jó hangulatu utcában. Szinte idegenül érezték magokat a Darabos utcai lakók, mindaddig mig az utcai ablakokban nem olvasták a koszt és kvártély hirdetéseket s mig füleiket meg nem ütötték a kollegium alatt elmenve — a sok féle nótából összevegyült diák hegedű és zongora hangok. *Adisszonans* hangok — fizikai tény — sértik az emberi füleket, mégis

jól esik az embernek, különösen a diákedvelő Darabos utcaiaknak, e kellemetlen hangokat ismét hallani.

* **Uri kaszinó Nagylétán.** A nagylétai Uri kaszinó — mint onnan lapunknak írják — első alakuló közgyűlését tartotta meg *Munkácsy Ferenc* körelnök vezetése alatt. A tisztikart választották: Marjai Péter díszelnök, Ehrenfeld Mór alelnök, dr. Komáromi Dező háznagy, Holló József jegyző, Wessberg János pénziárnok, Soós József könyviárnok, Fisch Lajos, Fiók Albert, Szabó Ignácz és Szabó Zsigmond választmányi tagok. Esta a kaszinó helyiségében 25 személyre terített társasvacsera volt. Az első tósztot Szabó Ignácz gör. kath. esperes mondotta. Majd utána *Fisch Ernő* magas szárnyalásu tartalmaz köszöntőt mondott a lelkes papra, arra kérve, hogy jelenlétével sokáig örvendeztesse, buzdítsa az egyesület tagjai. A társasvacsera után a jó kedvű zajos hangulat kivilágos kivirradtig tartott.

* **A főiskolából.** Megemlékeztünk róla, hogy az akadémiai, hallgatók elnök és könyvtárnok választása az idén csendes lesz; nagy korteskedés, folyik azonban a gimnáziumi önképzőkör elnök, főjegyző, titkár választása mellett. Az elnöki állásra három jelöltjük is van, kik közül legerősebb a *Peleskey Sándor* és gyengébb a *Harsányi Ferenc* pártja. A titkárságra *Stolcz Ferencet* és a főjegyzőségre *Lukács Eleket* jelölték. Az eredmény egyelőre bizonytalan.

* **Uj tanítóképző Nagyváradon.** Nagyvárad kultur intézeteinek száma a jövő évben rendkívül becsese alkotással szaporodik. Magyulik a református tanítóképző, amelynek létesítésével az alapítók régi vágya teljesül. A képezdét modern, új épületben helyezik el, amelynek építésére most adott engedélyt a tanács. A tavasszal készen fog állani és az 1905 év őszén vesznek fel először növendékeket. Az új intézet a ref. egyház Nagy Sándor utcai telkén épül.

* **Szénne égött gyermek.** A szülői gondatlanságnak esett áldozatul egy kis gyermek, aki tegnap délután szörnyű halállal mult ki. *Fabian János* Apafi-utca 27 szám alatt lakó földműves kiment 8 éves *Ferenc* nevű fiacskájával a dínyeföldre. Mialatt az apa kapálta a földet, a magára hagyott fiúcska gyufával magára gyújtotta a kunyhót. Apja már csak a teljesen megszenesedett hullát találta ott. Behozta a közkórházba. A gondatlan atya ellen vizsgálat van folyamatban.

* **Egy finom művelt szobalány.** Nema sokat ér a lady oldalán, ha nem becsületes. *Csendes Eszter* nem volt az, mert 250 korona értékű ruháit ellopta *Buda-pest*en lakó urnőjének és ideszökött vele Debrecenbe. A rendőrök megtalálták a ruhákkal együtt. Elvitték a szobalányt is, a ruhákat is.

* **Eldaloltak 4 szűrt.** Kiss Zsigmond derecskei szűrszabó egy kocsi szűrt hozott a debreceni vásárra. Egy talyigán három ember dalolva követte a kocsit. Mig Kiss a vámnál cédulát váltott, a talyiga tovább állt. Később vette észre a szűrszabó, hogy kocsijának pályvája fel van hasítva és hogy négy új szűr hiányzik. Elemelték a talyigán utánna jövők, mialatt dalolással elvonták a figyelmét.

* **Brutális rendőr.** Ezizmen e hó 1-én legelőbb adtuk hírt arról, hogy Balázs Zsigmond 60. számú rendőr, ki a főkapitány szolgálatára volt beosztva, a Csonka utcán összevagdalta kardjával Czicó József eszmadiát, kit súlyos sérüléseivel a köz. kórházba szállították, hol ma is fekszik. A vizsgálatot akkor megindították Balázs ellen, kita polgármester tegnap felfüggesztet. Az esettel kapcsolatban Kovács János rendőr nevét is emlegetik, de ellene az ügyészség vizsgálatot nem indított s így fel sem függesztették.

* **Megtörtént.** A kereskedelem és ipar terén szerzett érdemei és hasznok szolgálati elismerésül, egy polgárt kitüntetésre ajánlottak. Ezt megelőzőleg az alispán magához hívatta az érdemes férfiut.

— Hát mondja kérem, mit szeretne jobban, ha a szolgálataiért kétezer forint tiszteletdíjat kapna, vagy az érdemkeresztet?

A probléma elé állított polgár hosszasan gondolkodott, végre a következő felelet adta.

— Hát mennyit ér voltaképpen az az érdemkereszt?

— No hát maga az érdemjel nem ér többet husz-harminc forintnál.

— Mondjuk, hogy harminc forint — okoskodott a kereskedelmi és ipari tekintély.

— Mondjuk — felelte ez alispán — de hát mit akar ezzel?

— Ugy gondoltam a dolgot, hogy ne tessék nekem kétezer forintot adni, csak ezerkilencszázhetven forintot és az érdemjelet.

* **Tanítók gyűlése.** Az iparos tanonciskola tanító testülete gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy az iskolát e hó 15-én nyitják meg. Déczy igazgató jelentést tett a modern rajztanfolyom szép eredményéről és elhatározták, hogy a városnak a támogatásáért köszönetet szavaznak.

* **A sámsoni tűz.** A tegnapelőtti tűznek a sámsoni tanyán nemcsak — amint akkor megirtuk — a Budaházy Lászlóné istállója és lakóházának egy része esett áldozatul, hanem Balogh Kálmánnak 1600 korona értékű biztosítatlan takarmányneműje is odaégett. A tűz keletkezésének okát nem derítették ki eddig.

* **Vásárok áthelyezése.** A kereskedelmi miniszter Biharvármegye felterjesztésére megengedte, hogy a tenkei orsz. vásárt szeptember 26-án, a nagybárodai vásárt pedig 20-án tartásák meg. Eredetileg mind a kettő e hó 19-ére volt kitűzve.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

* **Tankönyvek bekötését** Dávidházy Kálmán könyvkötészet Fűvészkert-utca 9. szám alatt a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legújabb ízlés szerint készíttetnek.

x Iskolai idényre fű kalapok, sapkák, ingek és nyakkendők feltűnő olcsón Feketénél.

Nyakkendő nadjóságok 1 koronától feljebb Feketénél

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

TÁVIRATOK

A japán orosz háború.

A mukdeni harcér.

Páris, szept. 8. Tokiói magántávirat jelenti, hogy Kuroki előnyemelése nagyon nehezen megy, mert kénytelen újabb segédesapatakat várni a kimerült serege részére. A mai nap apró összeütközésektől eltekintve, nyugodtan folyt le. A japánok Jantani északi és nyugati részén álltak fel.

London, szept. 8. Az orosz sereg jobb szárnyát Mukden alatt mint egy tíz kilométernyire megtámadta Kuroki egy különítménye. A harc a tűzereké volt, mely a mind két részről küldött segítő csapatok belekeveredése által gyalogsági harcra fejlődött ki. A harc négy órán keresztül tartott s az oroszok visszavonulásával végződött, kik sebes meretben vonulnak Mukden felé.

Péttervár, szept. 8. Kuropatkin azon haditénye, hogy sikerült neki az öt körülményi akoró japán hadsereg elől elmenekülni, itt nagy megkönnyebülést és örömet szerzett. Azt mondják, hogy most már Karbin tájában olyan hadműveleti bázist lehet berendezni, hogy evvel az új hadjárat sikerei az orosz részre fognak pártolni.

Mukdin, szept. 8. Kuropatkin vezénacsapatai ide bevonultak. Átvonulnak a Hunhó folyón. A japánok közel vannak. Harc várható.

Péttervár, szept. 8. Az oroszok két újabb hadtestet mozgósítottak.

A japán-koreai szerződés.

London, szept. 7. Az itteni koreai ügyvivő a Reuter ügynökség képviselője előtt kijelentette, hogy teljesen igazolatlan ez a feltétel, mintha Kore és Japán között létrejött egyezmény a japán protekturátust jelentené Korea felett. Koreának szüksége volt egy külföldi pénzügyi tanácsadóra. Ebben azonban semmi új sincs és a diplomáciai tanácsadó kinevezése csak ebből a szempontból nézendő.

Lujza hercegnő Párisban.

Páris, szept. 8. Koburg Lujza hercegnőt Belfortban látták. A hercegnő Párisban állandó lakást bérel. Mattias és Stögernő vele vannak.

Péter király veszélyben.

Belgrád, szept. 8. A koronázás napján Péter király ellen tervezett merényletnek jöttek nyomára.

Ágyurobbanás.

Portsmouth, szept. 8. A lövési gyakorlatnál a Comet ágyunaszádon felrobant egy ágyu 3 tengerész életét vesztette, 2 megsebesült.

DÉNES B. BUDAPEST, VI., Váci-körút 61.

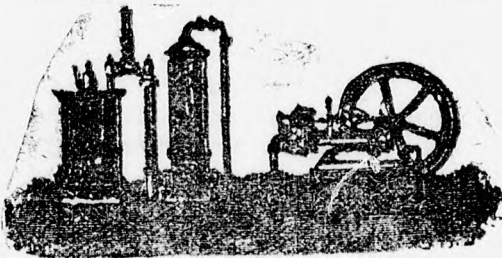
Braun és Kaisek utóda Pewal E. mérnök.

kir. szab. gép és motorgyárának magyarországi vezérképviselője és raktára.

Legújabb rendszerű benzin-, gáz-, petrolin- és gőz **MOTOROK 2-100**

Benzin- és Petrolin-Lokomobilok 2-20. PH.

Ugyanezen motorok szivógáz-berendezéssel ellátva az üzemszerűt létezőnkint és óránként 2-8 fillérrel olcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. Szolid vidéki képviselők alkalmazhatók.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legklósebb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden keres alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és !! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Magyar királyi államvasutak.
149768—1904.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évi január hó 1-től számitandó 3 esetleg 5 éven át egy és több szintű vasuti kéregmenetjegyekből felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A közelebbi feltételek és részletes módozatok valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési. A III. szakosztálynál (Budapest VI. Andrassy ut 73 sz. II. emelet 54 ajtó sz.) kaphatók.

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ily felirással Ajánlat a 149768—904 sz. hoz) 1904 évi október hó 14 déli 12 óráig az anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott egy évi mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1904 évi október hó 13 déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál letendő.

Budapest, 1904 szeptember havában.

Az igazgatóság.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitűnő minőségű **fiú és leány fehérneműket** harisnya, kötények, matrácok, paplanok stb. stb. nagy raktárát. **Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.**

Határozott árak!

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Zagad 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

hydrau-
likus
sajtóért.

szőlő és gyümölcsmest sajtolására a nagy üzem számára, 2 kitolható kossárral vagy 1 kossárral.

Bor-, gyümölcsbor-és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Hercules nyomó-szerkezettel, a vagy vastányérral.
Gyümölcs- és

**szőlő-örlőket,
bogyózógépeket,**

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a leguabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III

különlegességi gyár gyümölcstörő- és préselési gépekben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Megrendelések idajekorán készen.

SPECIALISA

sérvkötőkben

Keleti-féle leguabb os. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelotával, a legkötősebb a maga nemében. Nem esszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmúl minden más gyártmányt.

Á R A K:

Egyoldalu — 12 korona.

Kétoldalu — 24 korona.

Ujdonság! Cs. és kir. szab. Keleti-féle „Gummi-sérvkötő”

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem keltető egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlatos

Ára: Egyoldalu 10 korona. — Kétoldalu 20 korona.

Sérvkötők valódi angol acél rugóval egyszerű de igen szilárd és tartós kivitelben! Árak 6—8—10 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá **Műlátak és műkezek** amputáltak részére.

Műfüzők és egyenesstariók ferdénnyeltek részére.

Járó és támgépek, czomb-, térd- és bokakizület gyógylásánál stb. **Haskötők**, gyomorhaj, vándorvese, köldöksérv és lógó has ellen 7—24 koronáig.

Havibajkötők 5—11 koronáig, Gumigöresér harisnya, 3—16 koronáig, heretartók, 0.50—4 koronáig (Suspensor) stb.

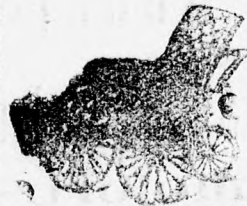
Leguabb szerkezetű

Betegtoló-kocsik és székek

lábbaddozók és rokkantak számára először legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett!

Ujdonság Igen egyszerű

Cs. és ko. sz. szagtalan higienikus szobalirszék (cset) legmentesen zárható fedővel

szék-papír-tartók, eredeti angol klozet-papíros, higienikus köpöcsészék, irrigátorok, fecskendő-gépek, inhaláló-gépek, póscsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez való összes cikkek gyári raktára.

Fontos esépgéptulajdonosok részére!! **Mentőszekrények első segélyhez,** leguabb miniszteri előírás szerint.

Gummi! Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban **Orvosilag** ajánlva! Feltétlen biztos és ártalmatlan Árak Gummi 2—12 koronáig. **Hal-** hólyag 6—12 koronáig.

Női óvszerek (Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szerint, több mint 100-szor használatra. Orvosi rendelésre adatik ki Ára kor. 3—5. **Bevezető készülék** hozzá kor. 8. **Női biztonsági szivacs**, ára tucatonként kor. 4—12.

Leguabb 1903—4. évi körülből 3000 díszes **Uj! Auto Vaginal Spray! Uj!** ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.—

Keleti J., műszergyáros Budapest, IV. Koronaherceg-u. 17.

(a főtisztelendő Servita-rend zárda-palotában.)

Gyár: Központi város ház. Alapítva 1878.

Figyelmeztetés! Ezen hirdetésre való vonatkozással, továbbá ezen hirdetésben be- küldésével 20 kor. felüli bevásárlásnál — Gummiárunknál 20 szág- zatiányi kedvezményt nyújtok.

M. A. vasutak menetrendje
1904. május hó 1-től.

Debrecenről indul:

Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	3 80
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	8 57
Budapest — Nagyvárad felé	d. u.	12 07
Budapest — Nagyvárad felé	este	10 31
P.-Ladány—Nagyv. minden kedd.	d. e.	11 12
Csak Ladányig	este	8 16
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5 08
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Csak Szatmárig (gyorsv.)	d. e.	6 41
Csak Szatmárig teher v. szem: szál.	d. u.	7 56
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 07
Csak Szatmárig	reg.	5 10
Miskolc—Kassa felé	reg.	8 18
Miskolc—Kassa felé	este	6 56
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházig	d. u.	2 19
m. áll.v-től	reg.	5 25
vásártérről	reg.	5 44
m. áll.v.	reggel	18 09
vásártérről	reggel	18 16
m. áll.v-től	d. e.	11 67
vásártérről	d. e.	1 16
K.-Böszörmény —	d. u.	14 25
B.-Sz.-Mihály felé	d. u.	14 38
m. áll.v-től	d. u.	2 11
vásártérről	d. u.	2 21
m. áll.v-től	este	6 46
vásártérről	este	6 52
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reggel	4 36
Füzes-Abony felé vásártérről	reggel	4 56
Óhat-Kőcs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 06
Óhat-Kőcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 23
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 25
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	4 31

Budapestre érkezik

A reggel 8 ó. 57 p.-kor induló gy. v	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz. v	este	6 40
Az este 10 ó 31 p kor induló sz. v	reggel	6 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v	este	9 85

Debrecenről Debrecenbe indni

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érkező gy. v	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érkező sz. v	reggel	9 —
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v	este	9 15
(P. Ladányig gy. v. átszállítással)	d. u.	12 06

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől gy. v.	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárad felől	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	2 13
csak P.-Ladánytól	reggel	7 45
csak P.-Ladánytól motor menet	reggel	5 08
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reggel	7 26
csak Szatmár felől	reggel	8 46
csak Szatmárig g. v.	d. e.	11 37
" M. Sziget "	d. u.	3 56
" gy. v. "	este	10 11
M.-Sziget—Szatmár felől	este	6 40
Csak Szatmárig	reggel	8 04
Borsos-Kőcs—Miskolc felől	d. e.	1 31
Borsos-Kőcs—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este	7 50
Borsos-Kőcs—Miskolc felől	d. u.	3 48
Csak Nyiregyháztól	reg.	7 33
vásártérről	reg.	7 40
máv.-hoz	d. e.	1 15
vásártérről	d. e.	11 22
máv.-hoz	este	6 06
B.-Sz.-Mihály—	este	6 12
H.-Böszörm. felől	este	9 51
vásártérről	este	1 57
máv.-hoz	d. u.	1 46
vásártérről	d. u.	3 52
máv.-hoz	d. u.	3 28
F.-Abony felől vásártérről	d. u.	3 34
" máv.-hoz	d. u.	5 35
Óhat-Kőcs—Polgár felől vásártérről	reggel	7 44
" máv.-hoz	reggel	7 54
Derecske—Nagy-Léta felől	reggel	7 15
" "	d. u.	3 13

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára,

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 46 kr.
Keil-féle arany fénymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

BORSOS KATA cégénél, **DEBRECEN.**

A legjobb arcz- szépitő szer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappa-
Epe-szappan. } nok a kenőcs haszná-
o latához o

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsás és krém
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek Emil, Mihalovics István, Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerésztárába
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerésztárban.

„MAYER“ gépgyár

vas és fémöntöde részvénytársaság **SZOMBATHELY.**

Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitanó Benzin- és szivő-gázmotorokat

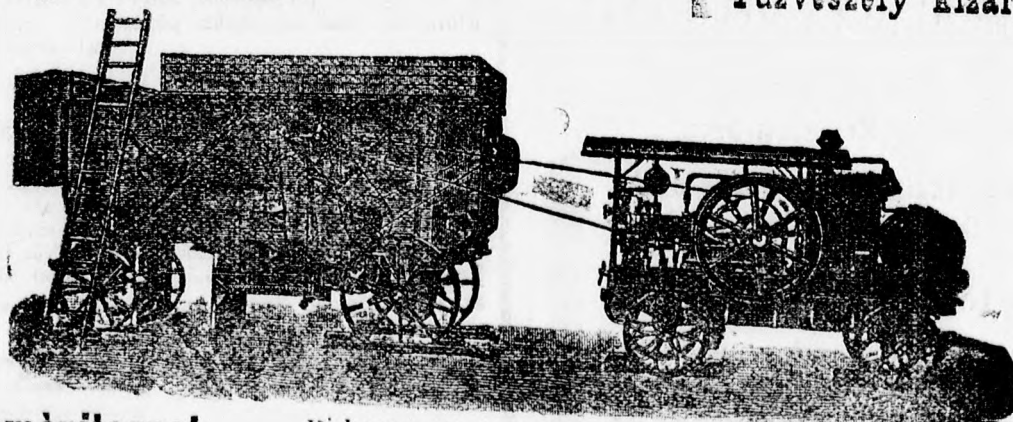
1-50

16erőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva

Malomépítész

Különlegesség

Osborne D. M.-féle

Új hengerezékek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Telj
műalmi berendezések.
Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. vizayomásu ber
s aték.

világhírű amerikai arató és kaszál gépek magyarországi
kizárólagos képviselője.

Képes érvényes árjegyzék és bérmentve. * Kivántra ingyen és bérmentve.
Külföldi költséget ingyen

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

